

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindellicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1639. Soc. 100.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

Annus 1639. Soc. 100.

I.

Habito Ulyssipone præcipuorum Patrum Concilio præfuit P. Simon Alvarus, qui superiore anno susceperat Provinciam gubernandam. P. Nonius Cunea Rector Collegii Ulyssiponenfis Procurator electus Romam more nostro unoquoque triennio mittendus. Magnopere hoc anno res Ulyssipone turbatae propter litigia Ministrorum Regis cum Pontificio Collectore. Negotium eò devenit, ut Collector fugienti similis discesserit è Lusitania prius Interdicti fulmine percussa. Erat jam Pace-Augusta, cum eum per litteras obsecrârunt Patres Ulyssiponenfes, ut istum fulminis suspenderet pro obtinendis indulgentiis in templo Domus Professæ Dominicâ quartâ Septembris. Non defuit obsecrantibus. Igitur die illâ viginti millibus personarum distributus panis Eucharisticus. Multæ à nostris in Cælum preces fusæ, multa observata jejunia, quàm plurimæ voluntariæ macerationes susceptæ placando Numini, ut perniciofa animarum bono extinguerentur dissidia. Extinxit annus sequens post felicem Joannis Regis proclamationem.

2. Mitrà Conimbricensi insignitus Illústrissimus D. Joannes Mendius Tavora excipitur à nostris scholis plausu digno Societate, & Præfule amicissimo. Audivit honori suo concinnatam elegantem panegyrim. In Gymnasio singulis tum discipuli suavissimis poematis consalutant. Prandium frugale in triclinio nostro sumpsit, interim de pulpito variis idiomatis orationes dictæ. Drama varium & gratum ab scholasticis scenæ commissum pomeridianis horis Præfulem recreavit. Ut ostenderet, quanti nos æstimaret, auxit scholas nostras duplici Professore scientiæ moralis. Ad Professores alendos, & locupletandas eorum bibliothecas donavit perpetuum reditum. Primi Professores fuere PP. Paulus Gomius, & Emmanuel Magalaniu.

3. Septem ad Orientem aggressi navigationem, contrariis ventis repellentibus Ulyssiponem repetere necesse habent. Maji decimâ octavâ solverunt in Angolam cum Petro Cæsare Menesio quinque sacerdotes, & duo focii nondum initiati. Unus de sacerdotibus fuit Philippus Francus, qui & in eis regionibus, & in navigationibus iteratis maxima subivit pericula, ut infra referemus. Brasiliam petiverunt P. Petrus Moura cum potestate Visitatoris, & focii duo P. Ludovicus Lopijs, ac Michaël Gonçalvius Coadjutor.

4. Ad plures hoc anno defunctos Stylum transfero. Domui Professæ Ulyssiponenfi 24. Octobris avulsus est Hieronymus Silva raræ virtutis Coadjutor. Primam vidit lucem in paræcia S. Eulaliæ diocesis Portuensis, non sine futuræ sanctitatis indicio; nam videbantur in ejus nati corpusculo tres cruces impressæ, fronti, scapulae, & pectori. Quòd manum in pugnum clausam gestaret supra pectus, monachus ejus patruus noluit alio, quàm Hieronymi vocari nomine, divi Hieronymi poenitentis asserens futurum imitorem. Non delusum falsis imaginibus ipsa dies ostendit. Cognomen Silvæ illi est inditum propter B. Virginem de Silva dictam, quam in templo maximo summâ veneratione colunt Cives Portuenses.

5. Anno 1601. tirocinio adscripti virtus coepit inclarescere. Janitorem ostii communis triginta, & amplius, annis egit Conimbricæ, in Collegio Portuensi, ac Domo Professæ, maximâ virtutum famâ. Conimbricæ intuitus est sublimem è solo Ven. P. Franciscum Soarium Granatensem. In urbe Portuensi delatus ab Angelo in locum dissitum, ut hominem meditantem suspendio finire vitam, morti eriperet. Redux è villa Collegii sacram Eucharistiam suscepit de manu Angeli, dum studio se reficiendi epulo divino facellum in loco deserto subiisset.

6. Mendici per urbem Portuensem discurrentes ostiatim ad stipem colligendam, singulos, quos rogârunt, per nomen Hieronymi obsecrabant. In

Antonius Franco.

M m 2

Eu-

Eucharistiæ conspectu perstabat horis plurimis genibus semper nixus. Noctis majorem partem in divinarum rerum contemplatione exegit. Cibo semel tantum per diem, eoque vulgari ac moderato refectus. Sæpe cœlestia meditans a sensibus alienatum invenère. Cæteras virtutes in eo gradu, quo homini fas est, habere videbatur. Præcivit obitus sui diem, quod ex dictis Hieronymi minimè dubiis apertè constat. Vitam ejus plenissimam heroicis exemplis vulgavi in opere de tironibus educatis Conimbricæ.

Obit P. Gaspar Miranda,

7. Ex his mundi tenebris in lucem perpetuam excitus est 19. Maji in Eborensi Collegio P. Gaspar Miranda Alegretensis septuagenario major. Annis viginti professus moralem scientiam Eboræ nomine Magistri præclarissimi. Ad ejus laudem nihil dici potest illustrius, quàm quòd Franciscus Suarius Granatensis transcribi fecerit labores Gasparis, ut essent usui pro libris suis in lucem edendis. Ejusdem eloquentiæ Latine adversaria profuerunt nostro Velleio ad locupletandos commentarios in Grammaticam Emmanuelis. Unico tantum anno vixit extra Collegium Eborensis. In tolerandis injuriis, aut dictis aculeatis invictam præstulit patientiam. Nemo conquerentem audivit, nemo corrodentem aliorum facta. Ejus cubiculum spirabat paupertatem. Magni factus ob virtutem & sapientiam ab Archiepiscopis Eborensibus. Acta ejus nequaquam vulgaria publicæ luci commisi in volumine de tironibus educatis Eboræ.

Obit P. Sebastianus Coutus,

8. In prædio Eborensis Collegii, quod vocant *Montes claros*, 21. Novembris vitæ suæ complevit annos P. Sebastianus Coutus, Olivenfæ natus in Helvienti diocesi. Fuit unus è sapientissimis hujus Provinciæ. Scientias Conimbricæ, & Eboræ professus, quæ & Academia supremos ei Doctoris honores apparavit. Magni habitus à Joanne Duce Brigantino. Sapientiam ornarunt dotes egregiæ ad sacrum suggestum. Accessit omnium virtutum singulare studium. Vix poterat pauperibus quidquam negare. Aliquando post elemosynam datam de numis detractis ex alieno peculio, seu deposito, æs nihil est imminutum. Inter concionandum visus est probatissimæ virtutis faminæ à SS. Ignatio & Xaverio stipari. Hujus anni æstivo tempore mensium duorum spatium discurrit per oppida & pagos sacram operosè faciendo missionem. Tenacissima inde quartana febris orta remedium omne eludebat. Divertit ad Collegii prædium experturus Cœli mutationem, sed malo ingravescente, ad Superos conscendit. Illius opus & labor est Logica Cursus Conimbricensis apud Academias orbis Christiani celebris.

Obit P. Valerianus Frias,

9. Vigesima nonâ Maji Ulyssipone, ubi mundo datus, eidem valedixit P. Valerianus Frias. Societati presbyter assertus in Castellana provincia, aliquot jam sacerdotiis locuples. Patrem habuit primarium Regis architectum. Causâ valetudinis afflictæ migravit in Lusitaniam, ubi religiosissimè vixit nostris deditus ministeriis. Sæpe in vicos & pagos excurrit ad populum edocendum. Nocte, dièque promptissimus ibat ad comparandos eos, qui in confinibus aternitatis versabantur. Frequens invisebat Eucharistiam. Quoties prodivit ex cubiculo, nixis genibus venerabatur sacras imagines. Nec aliter, quàm de genu pensum Canonicum persolvit. Plurimum jejuniis, cæterisque deditus corporis macerationibus. Propter humores noxios usus tabaco, re id temporis insolitâ. Ne serperet hujusmodi pulveris sumendi consuetudo, sub præcepto tenuit totius Ordinis Moderator apud Lusitanos socios usum tabaci. Confectum abstinuit Valerianus. Propterea cumulatis humoribus valetudinem instantibus succubuit ultimæ necessitati. Cùm enim Medici originem mali contempserint, jam medicinæ non erat locus.

Obit P. Baptistus Fragosus,

10. Septuagenario major deseruit mortales 3. Octobris P. Baptistus Fragosus, vir consummatæ scientiæ in re morali. Ortus Alagoæ in Algarbiensi regno. Plurimis annis Eboræ, Ulyssipone & Bracharæ Theologiam moralem professus sapientissimi Magistris nomine, quod testantur ejus volumina in lucem edita. Magnæ sapientiæ haud minores virtutes accreverunt, laudis propriæ con-

contemptus, cum DEO familiaritas per exercitia pietatis, modestia, sui que victoria.

11. Eborense Collegium 30. Novembris Rectorem suum luxit P. Antonius Moralium, natum Certami provinciae Beirensis. Egerat Conimbricæ & Ulyssipone tirocinii Magistrum, Præpositum Domus Professæ divi Rochi. Præivit subditis inculpatæ vitæ singularibus exemplis, sibi severus, cæteris æquus & affabilis. Ejus dicta præ se ferebant sanctum pondus. Ibidem sequitur ad æternitatem 28. Decembris sexagenario major P. Andreas Luisius Eborensis. Mansuetiores litteras, & Rhetoricam, in quibus eminuit, professus Conimbricæ, morales quæstiones Eboræ. Scripserat librum eruditione plenum, cui titulus: *Moyſes Aulicus, Pastor, & Orator.* Mors Authoris impedivit, quominus in lucem prodiret.

Obit P. Antonius Moralium.

Obit P. Andreas Luisius.

12. In Collegio Portuensi 12. Augusti melioris vitæ fecit initium P. Stephanus Castrius Ulyssiponensis, vir pius. Librum vulgavit ad morientes inter extrema suspiria juvandos, quo frequenter utuntur in Lusitania sacerdotes, *Castrius bene moriendi* ex Authoris cognomine ipsi vocant. Conimbricæ numerus funerum completus est 8. Decembris obitu P. Emmanuels Fagundii Viannensis Interamnenſis septuagenarii. Rexit Madeirenſe, Portuense, Ulyssiponense, Eborenſe, & Conimbricene Collegia. Peculiariter coluit undecim millia Virginum: de ipsis fecit concionem primam, de ipsis postremam. Ad sacrum suggestum clarebat insigni talento. Munia acta satis indicant religiosarum virtutum apparatus. Patres tertiæ probationis instruxerat, cum eum supremus morbus occupavit.

Obit P. Stephanus Castrius.

Obit P. Emmanuel Fagundius.

Annus 1640. Soc. 101.

1. Non fuit annus, ex quo Lusitani stabilierunt imperium Nationi suæ, quem sibi æquè felicem, ac lætum duxerint, atque quadragesimus supra millesimum sexcentefimum. Lusitani gentis suæ Regem optantes, externum invictissimi sustinebant. Cum una esset Brigantina Domus, quæ præter agnationem regis familiæ, unde initium duxerat, per Infantem D. Catharinam propiora successione jura post mortem Henrici Regis acceperit, in hanc Regni proceres oculos, mentemque advertere. Igitur summo secreto, quod par prodigio fuit, conspirant è Nobilissimis quàm plurimi, Decembris die primâ Regiam armatis occupant, gubernantem Margaritam Duceſſam Mantuanam deponunt, lacerant Michaëlem Vasconcellium Ministrum à secretis, tam Castellanis additum, quàm Lusitaniæ infensum, lætissimis acclamationibus in solum avitum evehunt Joannem Duceſſam Brigantinum.

Proclamatione Regis Joannis IV.

2. Is fuit in re maximi momenti animorum & nationis consensus non solum intra Lusitaniam, sed in Africa, America, Asia, & insulis, ut pluribus visus sit opus DEI. Secundâ mensis die, quo tempore audiendæ Missæ sacrificio Joannes intererat, nuncius venit de Regno ipsi collato. Vulgata lætitia, omnis Villavissosa, Duceſſam curia personuit festivissimis clamoribus. Affluxere omnes gratulari Regi, & Lusitaniæ immortalem felicitatem. Hos inter P. Joannes Nunnus Domus nostræ Præpositus, & cæteri focii Regiam osculati manum, singularem die tertio experiuntur novi Regis benevolentiam; nam Præpositum, cum ante palatii januam transiret, ad se vocari jussit, cumque ipso sermones miscuit familiares, plenos humanitate.

3. Anni primâ die templum nostrum Conimbricense aperitur, in quod pridie ab Illustrissimo & Reverendissimo D. D. Joanne Mendio Episcopo Conimbricensi solemnibus pompis, & maximo populi affluxu fuerat Eucharistia translata. Pontificali pompâ & cæremoniâ peregit sacrum primum idem antistes, qui, ut erat Societatis amantissimus, & Concionator insignis, oratione gravissimâ solemnitatis auxit majestatem. Nobiscum eadem die sumpsit prandium.

Apertio templi Conimbricensis.